

Sygn. akt IV CSK 345/17

POSTANOWIENIE

Dnia 22 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa E. D.
przeciwko L. A. T. i M. T.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 22 grudnia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 8 lutego 2017 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego L. A. T. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3. oddala wniosek pozwanej M. T. o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powódki E. D. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 8 lutego 2017 r., sygn. akt I ACa [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Istotnego zagadnienia prawnego skarżąca upatrywała w konieczności rozstrzygnięcia, czy w procesie o zachówek można domniemywać wiedzę uprawnionego o toczącym się postępowaniu spadkowym, o treści testamentu i urealnieniu się prawa do zachowku, na podstawie dowodów pośrednich, tj. zawiadomienia o terminie w sprawie spadkowej, doręczonego z naruszeniem art. 139 k.p.c. oraz udziału uprawnionej do zachowku w innych postępowaniach sądowych związanych z majątkiem spadkowym jednakże nie mających związku z postępowaniem spadkowym, czy treścią testamentu i nie odwołujących się do tych kwestii.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia

26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

Skarżącej chodzi o wykładnię przepisu art. 1007 § 1 k.c. albowiem istnieją dwie linie orzecznicze, z których jedna stoi na stanowisku, że bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się bezwzględnie od dnia ogłoszenia testamentu oraz druga, która obstaje przy twierdzeniu, że bieg przedawnienia roszczenia o zachowek rozpoczyna się dopiero z momentem powzięcia przez uprawnionego wiedzy o przysługującym mu roszczeniu do zachowek.

Zgodnie z art. 1007 § 1 k.c. bieg terminu przedawnienia roszczenia o zachowek rozpoczyna się od dnia otwarcia spadku (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 r., III CSK 319/12, OSNC 2014 nr 2, poz. 16). Otwarcie testamentu spadkodawcy, po którym powódka domaga się zachowku nastąpiło 5 kwietnia 2005 r. w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku (prowadzonej w Sądzie Rejonowym w G. I Ns [...]), którego powódka była uczestnikiem, co oznaczało, że mając na względzie ówczesne brzmienie tego przepisu jej roszczenie uległo przedawnieniu w dniu 5 kwietnia 2008 r., zaś z pozwem w tej sprawie wystąpiła dopiero 7 marca 2016 r. Jakkolwiek w orzecznictwie wypowiedziano także pogląd, iż bieg przedawnienia roszczenia o zachowek nie rozpoczyna się, jeśli uprawniony nie wie o swym prawie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2010 r., II CSK 178/10, nie publ.), ale jak wynika z twierdzeń powódki (k. 96) w 2005 r. mieszkała razem z siostrą A. C., a zatem była ona jej domownikiem i mogła skutecznie odebrać dla niej pocztowe zawiadomienie o terminie rozprawy w sprawie spadkowej, w której nastąpiło formalne otwarcie i ogłoszenie testamentu (art. 138 § 1 k.p.c.). Ponadto Sądy obu instancji w motywach rozstrzygnięcia wskazały inne jeszcze okoliczności faktyczne, z których wywiodły wiedzę powódki o stwierdzeniu nabycia spadku po E. T. na podstawie testamentu w czasie, który również uzasadniał uwzględnienie zarzutu przedawnienia.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego należnych pozwanemu L. T. orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. art. 398²¹ k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. poz. 1804, ze zm., w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniające rozporządzenie w opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. poz. 1667).

Wniosek pozwanej M. T. o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego należało oddalić, gdyż został zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną, która w jej przypadku została wniesiona z przekroczeniem dwutygodniowego terminu, a zatem nieskutecznie (art. 398⁷ § 1 k.p.c.). Mianowicie, odpis skargi kasacyjnej otrzymała w dniu 12 czerwca 2017 r. (k. 229), zaś odpowiedź wpłynęła 27 czerwca 2017 r. (k. 236). Ze względu na przedmiot sporu pomiędzy pozwanymi nie istnieje więź współuczestnictwa jednolitego (art. 73 § 2 k.p.c.).

jw

l.n